

ДЕВЕТНАЙСЕТ

- Идват!

Тълпата се залюля, а виковете на притиснатите изпълниха въздуха.

- Ето ги, идват!

Сграбчих Але под мишниците и го заблъсках към портала, като че ли блъсках дървена кукла.

- У-у, парашутисти, мамичата ви... - крещяха жените от опашката срещу момците-мъдари, които с юмруци се добраха да входа.

- Ей, хора, има ли тук правда? - ревеше някой.

- Кракът ми, кракът ми, братя...

- Хора ли сте или добитък?

- Олеле, майко мила!

Само съдията не мръдна от мястото си. Погледна часовника си: седем и трийсет.

- Да се махаме оттук... - прошепна ми Але.

- Да не си луд? - креснах му. - Сега, когато всичко започва?

Подпрях го, както се подpira паметник, готов да падне. Влачех го през навалицата от тела, пробивайки си път отчаяно със свободната ръка. Ритах глезени, тъпчех падналите и стенещи под подметките. Не ми се съпротивляваше, оставяше се на мощната вълна на прилива, който се блъскаше о Филмовия град.

В един миг се оказах над главите на останалите, качен на оградата, украсена най-отгоре с бодлива тел. Върху бетонните стълбове - натрошено стъкло! По пътеката, водеща към портала, видях група кинаджии. Предвождаше ги дребничък шишко с мегафон в ръка.

- Слушайте, вие там навън! - гръмна гласът му и се разби, отеквайки хладно стотици пъти из гората. - Така няма да направим нищо!

- Мима е с тях! - извиках на Але, който безпомощно беше притиснат между две жени. - Тук е г-н Павличек!

В групата, която стоеше от онази страна на оградата, съзрях Мима. Тя ни търсеше с поглед. Опитах се да й дам знак, но ръцете ми бяха натясно и затова отчаяно намигах и се плезех без всякакъв успех. Мима още не можеше да ни забележи.

- Не ни карайте да викаме милиция. Наредете се както трябва до оградата... Ей, викинги! - извика на мъдарите. - Стройте ги край оградата!

Викингите като зверове се хвърлиха върху клетите статисти. Изкънтяха няколко тъпи удара в нечии ребра, някой изкрещя и падна, но сбитата маса продължаваше животински сляпо да се държи за зелените пръчки, така че викингите трябваше да удрят по пръстите, за да я отделят някак си от оградата.

Слънцето беше вече високо над гората, когато най-последно редът беше въдворен. Като зли овчарски псета, викингите, ръмжейки, обхождаха криво-ляво подредения строй.

- Готово ли е? - запита човекът по мегафона.

- Наред е, шефе! - отговори вождът на викингите.

- А какво правят онези по оградата?

За да покажат усърдие, мъдарите завчас очистиха оградата от парашутисти. Клекнах до гаснещия огън. Оттук можех добре да виждам Але, който стоеше до Голямата Дара с блуждаещ поглед, като осъден на разстрел пред наказателния взвод.

Най-после вратите със скърцане се отвориха и групата кинаджии започна да избира статисти. Напразно нещастниците пъхаха под носа им жълтите бележки - изобщо не се съобразяваха с номерата; избираха без всякаква система (поне аз не можах да открия такава), горе-долу всеки пети. Човекът с мегафона беше сляп за чаровните кокетни усмивки, които просто му се предлагаха. Докосваше нечие рамо и казваше: "Този!" или "Тази!" - беше търговец на пазара за свободни роби, които даваха под наем своите тела, лица, усмивки, своя живот за неопределено време. Придружаваше го и нашата Мима, изведнъж далечна и недостижима. Когато се приближиха до Але, тя смушка с лакът г-н Павличек, който настигна търговецът на души и му прошепна нещо на ухото.

- Него ли? - запита човекът и посочи с пръст.

Лицето на Але се набръчка. Като че ли щеше да заплаче пред този протегнат пръст.

- Да - каза Павличек. - Това е той!

- Добре! Още *този* и за днес край!

След това се обърна и забеляза Съдията на сгъваемото столче.

- Хей, Съдия! Още ли си жив?

- Благодарим... - изрази признателността си Съдията за това, че се интересуват от него.

- Вмъквай се! - рече човекът с мегафона. - Ще се намери и за теб нещо...

Съдията спокойно сгъна столчето си.

Влизайки през портала, Але още веднъж се обърна назад. Стоях до загасналия огън и му показах стиснатите си палци.

Тълпата още известно време чакаше пред Филмовия град, а след това полека-лека започна да се разотива. Ехото от псувните им още дълго се носеше из гората.

Спуснах се до трамвайната спирка с чувството, че Але и Мима окончателно са ме отписали. Останах от другата страна на оградата, която отделя киното от простосмъртните.

Изведнъж не знаех вече как да продължа деня си без тях двамата. И без киното, от което бях изключен. Но онова, което видях пред портала на Филмовия град, не беше филмът, който ми помагаше да преживявам, филмът, за който мечтаех! В моите филмаги нямаше нещастие и унижение, нямаше викинги и търговци с мегафон - седейки в тъмнината на Кинотеката, разговарях на равна нога с най-големите световни режисьори, откривах пропуски в монтажа им, излагах своите възгледи за изкуството, намирах духовно сходство, изследвах произхода на някой кадър или сцена...

А ето сега се оказа колко в същност са далече те от мен. Колко далеч е и някакъв си Френк Саймънс, най-посредствения режисьор-янки, който би трябвало да е прещастлив, ако се съгласях да побъбря с него за "Атланта" на Жан Виго, за която най-вероятно дори не е чул! Сега се оказа, че между най-лошия американски режисьор и мен стои цял екип от горили, ръководители на снимки, секретари, гримьори, първи, втори и трети помощници и асистенти.

За пръв път в живота си се почувствах като беден член от онова огромно непознато море, наречено народ.

Така наследих кревата на Але в Студентския град.

И макар че най-после мога да спя като човек, напълно изгубих съня си. Самотата като глухо ехо се блъскаше о тъмните крила на общежитието.

Мима премести Але на изисканата Толстоева, в Дедине.

Уж трябвало да бъде колкото се може по-близо до студията в Кошутняк, тъй като всяко закъснение за работа щяло да бъде фатално за бъдещата му филмова кариера. Живее в богаташката вила на Петрониевичи, които отначало се отнасяли със съмнение към новия си наемател затова, че от багажа си внесъл в квартирата само четката си за зъби. През първата нощ Але преспал на два събрани фотьойла. Покрил се с плюшената завеса, която на сутринта, скришом, пак закачил на корнизата над прозореца.

Градината на Петрониевичи е дълбок стар парк, обрасъл с трева и касисови храсти. В изоставения басейн, украсен с бетонено амурче без ръце, живеят жаби. Вечер на Бърдо е много по-хладно, отколкото долу, в града. Чува се кучешки лай, а през деня чуруликат някакви непознати, изтънчени птици.

Мима украсила стаята на Але. Някакъв неин приятел, електротехник, направил от стара бутилка от уиски VAT 69 нощна лампа с абажур, на който Мима нарисувала "Пяна" с издути платна. Върху масата на Але има винаги полски цветя, набрани в Кошутняк. Берат ги, когато се връщат след снимки. Това са големи импресионистични букети - същински пролетни фойерверки. Мима е задигнала отнякъде и два плаката AIR FRANCE. На първия е Шанз'Елизе, а на другия - замъците в долината на Лоара, снимани от прозореца на самолет.

С първите си филмови мангизи Але си купил грамофон.

Мима пренесла на Толстојева единствената си плоча. "Джорджия" на Рей Чарлз.

Вечерта, когато го купил от окаяна в края на Булевар революције, Але разказвал на Мима как сам не можел да повярва, че най-после си има грамофон. Тъй като грамофоните по това време действително бяха рядкост. Можеха да се преброят на пръсти щастливите ни връстници, за които в Белград се знаеше, че имат грамофон. Канеха ги във всички къщи на журове, защото най-трудното беше да се осигури музика за танцуване. Виждахме как тези изискани момчета изтупани мъкнат привечер скъпоценните си черни кутии през града. Собственикът на грамофона получаваше почетно място на жура. По неписан закон се грижеше да има постоянно музика и затова му се полагаше най-хубавото и най-кратко момиче. Онова, което няма да се съпротивлява, ако я опипва навсякъде, докато сменя плочите.

Мима не притежаваше грамофон, но затова пък единствена в Белград имаше плоча на Рей Чарлз, който у нас все още не беше достатъчно известен. Това беше един малък, доста изтърган сингъл, получен за спомен от един американец, когото развеждала из Белград. Това се случило в годината, когато Мима пазела един щанд с обувки на големия международен панаир на обувката. Тъй като нямала свой грамофон, можела да слуша "Джорджия" само на журовете, на които от време на време я канели или се поканвала сама. Докато се въртяла нейната плоча, тя не искала да танцува или да се награвва с никого. Слушала за кой ли път как слепия Реик вие като вълк на месечина.

"Джорджия, о, Джорджия в моето сърце..."

Как лае срещу звездите. Как се подиграва и стене, как заклина и моли.

Останалите се награввали по килима и из съседните стаи. На журовете от края на петдесетте се правеше много любов. Момчетата за такива случаи обличаха най-хубавите си рокли и чисто бельо, а идваха често и без нищо под роклята, за да не изгубят гащичките си в бъркотията. Щом се напълнесе някоя къща, младежите веднага определяха тъмна кабина или така наречена "шок-стая", в която загасваха осветлението. Понякога, за всеки случай, отвъртаха крушките от полилея, да не би някой будала без да иска да ги заслепи с лампите. След няколко танца най-нетърпеливите отиваха първи да се любят. Случваше се стаята да бъде преградена със завеса: от едната страна се намираха момчетата, а от другата - мацките. Завесата падаше точно до кръста на момчето, което искаше да се нашиба. Никога тя и не узнаваше кой е от другата страна. Нито пък той научаваше коя е начукал.

Младите от тези години нямаха много възможности за забавления, освен своето собствено тяло. Когато откриха, че телата им можеха да послужат като източници на безкрайно развлечение, че младите тела, в същност, са голямо преимущество, дар божи, когато загреяха, че за любов не е нужно нищо повече, освен чужди стаи и стар грамофон, настана великото време на милувките. Времето на награването, както казваха. Без алкохол, без телевизия, без коли, без каквото и да било, освен със самите себе си, нашите връстници се шибаха както никога след това. И днес много хора си спомнят с любов за времето, когато единствено шибането беше безплатно. По-евтино дори и от пушенето. От всяко нещо.

И докато по килима се виели и гърчели възбудени тела, пукал разсъхналият се паркет и се чувало тежко дишане, горещ шепот и шумолене на разхвърляни дрехи, нашата

Мима, облакътена, слушала своята мила "Джорджия". И колкото и пъти да я слушала, тръпки полазвали по гърба ѝ от този прегракнал глас, който пее от дъното на душата.

Веднъж ми призна, че била писала на Рей Чарлз и му предложила едното си око, защото била прочела някъде, че имало надежда за зрението му, ако му се присадят чужди очи. Получила доста учтив отговор и фотография с личен автограф от Рей Чарлз. В писмото се казвало, че там високо ценели предложението ѝ, но господин Чарлз предпочитал да остане сляп.

Сега, когато Але купил скъпия грамофон, Мима до насита можела да върти своята "Джорджия, ах, Джорджия". Мима за нищо на света не искала да купи още някоя плоча, защото според нея това щяло да бъде предателство спрямо нейния Рейк още първия ден, в който са забогатели!

"Джорджия" отдавна вече е изхвърлена от музикалните автомати. Понякога я чувам по радиото - за последен път в едно старо такси, чиито части се крепяха да не се разпаднат още само от боята - бях на най-краткия път отново да закрача из сънната градина под квартирата на Але на Толстоева; усетих нощния вятър по лицето си и влагата по тревата, на която е паднала роса, избледняло-сините тапети с барокови шарки, покриващи стените в стаята на Але, но шофьорът смени станцията и повече изобщо не можа да я намери, така че отново всичко изчезна.

И тъй, когато Але започна да се прославя в киното, живеехме в два противоположни края на града. От двете страни на киното. Але вече вътре, до гуша във филмгата "Златото от Сийдър Вели", а аз все още в салона. Завиждах му като животно, че е точно на място, там, където наистина правят филми, макар че не можех да не считам "Златото от Сийдър Вели" за най-долнопробен филм и да не го наричам

кич! Но това вече беше от завист. Сляпа ревност, прикрита от приятелство. Колко се радвам, че успя да се вмъкнеш! Колко се радвам, че забрави как ще да живеем заедно! Колко се радвам, че шибаш Мима, в която тайно съм влюбен! Колко се радвам, че и двамата страшно, ама страшно ме обичате, докато се чукате до отворения прозорец и се гоните голи из градината на Петрониевичи. Докато се обливате с маркуча за поливане на цветя. Колко се радвам, че живея в крило "F", което вони на кисело зеле, урина и сперма от не-легални чекиджии. Колко се радвам.

Но какво да се прави: Але върна всичките ни дългове - трийсет и четири хилядарки - и повече никой не може да каже, че сме авантаджии.

Така ми затвори устата.

Колко се радвам.